

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
ОБСЛУГОВУВАННЯ ПОВІТРЯНОГО РУХУ УКРАЇНИ

**ПРОБЛЕМИ
СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В ЕКОНОМІЦІ**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 7

Київ 2004

УДК 656.7

УДК 656.61.053:004.94

ПРОБЛЕМИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В ЕКОНОМІЦІ:
Збірник наукових праць: Випуск .- К.: НАУ, 2004.- 200с.

ISBN 5-7763-4415-8

Збірник присвячено актуальним проблемам використання системного підходу при дослідженні соціальних та технічних систем.

Розрахований на наукових працівників та фахівців, які займаються питаннями створення, дослідження та використання організаційних, організаційно-технічних та економічних систем.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Мова В.В. (відп. редактор), д.е.н., проф.; Азарсков В.М., д.т.н., проф.;
Віноградов М.А., д.т.н., проф.; Дем'янчук В.С., д.т.н., проф.;
Загоруйко В.М. д.е.н., проф.; Жебка В.В., к.е.н., доц.; Куласв Ю.Ф., д.е.н, проф.;
Коба В.Г., д.е.н., проф.; Матвеев В.В., к.е.н., доц.; Пономаренко Л.А., д.т.н., проф.;
Рибалкін В.О., д.е.н., проф.; Сидоров М.О., д.т.н., проф.; Соломенцев О.В., д.т.н., проф.;
Щелкунов В.І., д.е.н, проф.; Яценко Л.А., д.е.н., проф.;

Збірник входить до переліку видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора та кандидата з технічних та економічних наук. – Перелік №1 (Додаток до Постанови президії ВАК України від 09.06.99р. №1-05/7) / Бюлетень ВАК України №4, 1999р.

Друкується за постановою вченої ради НАУ.

ISBN 5-7763-4415-8

© Колектив авторів, 2004

СИСТЕМНИЙ ПІДХ ФІНА

У
підх
фіна
фор

У сучасних умовах вели комплексних наукових дослід однокбока орієнтація на дослід науково-технічного прогресу

В першу чергу це ст підприємства. Ці два потоки вагому роль без матеріальне банківській сфері та при стра у сфері обслуговування наяв результативну роботу підприєм повинен знайти своє відобра Фетишизація фінансів підприєм інформаційному суспільстві –

Тому при управлінні підприєм проблем функціонування та вза фінансових і матеріальних. Од до останнього часу, ця вза встановлена проблемна ситуація розробок в області формування дослідження комплексу матері практики функціонування підприєм проблему - відсутність теор використання яких дає функціонування підприємств ефективних стратегій підвищення на основі застосування системних

Проаналізуємо окремо матеріальними потоками на підприєм

Аналіз останніх досліджень вітчизняній та зарубіжній літературі приділяється достатньо уваги.

І.О.Бланк вивчав сутність торговельного підприємства і визначається такими основними здійснення господарської діяль

на фондовому ринку. Відповідно до роботи деякий учасник фондового ринку, ставши свста в будь який ускладнений (або рмства період починає створювати не в складності в управлінні підприємством. бути: розповсюдження слухів про начебто ціювання перевірок контролюючих фірму авляється шантаж підприємства, який, як рмством акцій цього опортуніста в кілька а ціна.

жна, наприклад, в Росії жертвами такого ОС" та "Сибнефть", а також "Газпром". ризив до необхідності появи превентивної ічних приводів. Диспозитивна частина норм осить давно має визначення цієї діяльності, тком.

іх підприємств буде визначатись вмінням фактор не передбачуваної поведінки сторін, вику. Трансакційні витрати ах ante можуть иемства. В авіації лізингові відносини мають ення цього способу залучення інвестицій та інституційних ефектів лізингу. Термін огодні в Україні визначається законодавчим дуальних стратегій підприємств. Складність пов'язана з об'єктивною поведінкою умов та поведінки сторін в контракті; така гний характер, що створює складності в їх рження закономірностей контрактацій являє ля вдосконалення господарської діяльності думки.

ТЕРАТУРА

- аналіз лізингу та кредиту повітряних суден// 3
та підвищення віддачі основного капіталу 2002. – 364с.
х т. П1. – Спб.: Экономическая школа, 2000. – с.400.
erbanked? The effect of institutions on bank market – №5(2). – p.237-256
ская В.Е. Стратегии маркетинга послепродажных 79с.
Питер, 2002. – 1200с. (Серия «Бизнес-класс»)
y: States, Firms and International Competition/ Edited eigh Dickinson University Press, 1991. – 216р.
адление и маркетинг в практике фармацевтических
сть денег. – 2004. – № 11. – с.20-22.

УДК 656.7.035.21:007:681.3(076.5)

О.Й.Косарев, А.М.Мержвинська

ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТІ

Розглянуто основні тенденції використання й напрямки розвитку інформаційних технологій провідними українськими й світовими авіакомпаніями.

Сучасний повітряний транспорт являє собою складну систему економічних і політичних відносин між авіакомпаніями й аеропортами, державними органами регулювання повітряного транспорту й міжнародними організаціями у сфері цивільної авіації. Діяльність авіакомпаній й аеропортів сьогодні практично неможлива без використання автоматизованих систем збуту авіатранспортної продукції, управління технологічними процесами, матеріальними й технічними ресурсами [1].

Інформатизація діяльності змінює не тільки традиційну структуру економіки, але й авіапідприємства. Принцип вертикальної інтеграції авіапідприємств заміняється новими формами й моделями організації бізнесу [2,3].

Сьогодні авіапідприємства оцінюють ефективність своїх інформаційних банків по тому, наскільки швидко вони дозволяють реагувати на потреби ринку, адже саме це може забезпечити вирішальну перевагу над конкурентами. Інформаційні технології в авіації діляться на дві великі групи: пов'язані із забезпеченням польотів і пов'язані з роботою авіапідприємств.

Найбільш помітною тенденцією розвитку сучасного світового повітряного транспорту є процес інтеграції автоматизованих систем, які в усе більшій мірі визначають форми й успіх комерційної роботи авіапідприємств та їх взаємодію один з одним [4].

Уже сьогодні будь-який житель планети, що має у своєму розпорядженні персональний комп'ютер, може через Інтернет зв'язатися з одним із центрів автоматизованої системи бронювання й одержати безкоштовно вичерпну інформацію про міжнародні рейси, що виконуються різними авіакомпаніями світу, включаючи довідки про розклад, тарифи, відповідні послуги аеропортів по перевезеннях вантажів. Якщо громадянин має кредитну карту й рахунок в одному з міжнародних банків, він може також забронювати собі місце на літаку й номер в готелі [2].

Авіапідприємства розміщують розклад своїх польотів, режим роботи, перелік послуг й інформацію про тарифи на багатьох ресурсах Інтернет, хоча найкращі можливості вони представляють на власних web-сайтах, які залучають й утримують клієнтів. Зараз аеропорти перебувають у стадії створення нового виду партнерства в Інтернет, який буде охоплювати всі аспекти комплексного обслуговування клієнтури й організації інформаційної взаємодії з партнерами.

Вивчення закордонного досвіду процесів інформатизації авіаційного транспорту показує, що розвиток електронних комунікацій й інформаційних технологій здійснюється поетапно: на першому етапі здійснюється створення єдиного інформаційного простору в рамках авіакомпанії, а надалі перехід до створення єдиного інформаційного поля в рамках галузі й інтеграція з іншими об'єктами інформаційної інфраструктури країни [5].

У даній роботі ставиться завдання простежити тенденції змін і напрямки використання інформаційних технологій на повітряному транспорті, зокрема проаналізувати механізм інформаційної взаємодії авіакомпаній із суб'єктами зовнішнього середовища за допомогою web-сайтів вітчизняних і закордонних авіапідприємств.

Інформаційна взаємодія авіакомпаній із суб'єктами зовнішнього

середовища. Послуги кожного учасника єдиного інформаційного простору формуються частіше двома шляхами: за рахунок власних ресурсів і за рахунок покупок послуг у третіх осіб. Всі технології, застосовувані в рамках єдиного інформаційного простору, служать виконанню глобальної мети - реалізації комплексу послуг, які обслунують послуги експедиторів, агентів, перевізників, що забезпечують зобов'язання імпортера/експортера по обробці, оформленню й переміщенню вантажів.

Останнім часом підприємства в значно більшій мірі, ніж раніше, прагнуть вийти на глобальний, світовий ринок, убачаючи в цьому для себе економічну вигоду. За допомогою технологій електронного ринку участь у мережі Інтернет доступна й прийнятна за ціною для всіх. Безпосередній ефект від використання мережі Інтернет полягає в тому, що будь-яке підприємство може при достатні невеликих витратах зробити комерційну пропозицію про продаж товару/послуги через Інтернет, розмістити всю інформацію, що цікавить клієнта, на власному сайті.

Функціональний, добре продуманий сайт - це непоганий і постійний приріст клієнтів, які не довідалися б про компанію, а відповідно, і не прийшли б, якби не така своєрідна форма доступності. Але простої наявності сайту мало, потрібно ще щоб він реально відповідав всім запитам клієнтів.

В усьому світі сайти, присвячені авіації можна розділити по наступних напрямках. У першу чергу користуються популярністю сайти на яких можна отримати інформацію про рейси, дати вильоту, прильоту, можливість стикування рейсів й, звичайно ж, забронювати квитки. Потім, з погляду масовості відвідувань, йдуть портали, на яких можна прочитати новини авіації, а також переглянути бази даних про авіакомпанії, повітряні суди й т.п. Окремо можна відзначити сайти по історії авіації й спеціалізовані сайти по сегментах ринку (вантажна авіація, системи бронювання квитків, виробники техніки й т.д.). Ще один розділ - це сайти конкретних компаній. У цьому випадку популярність сайту залежить від «розкручування» компанії на ринку.

У нашій країні авіація в Інтернеті представлена недостатньо повно. Якщо в пошукових системах задати слова «авіа», «Україна», то найчастіше одержимо список сайтів туристичних операторів й інформагентств. При більш ретельному пошуку можна знайти наступні сайти українських авіакомпаній: «Аеросвіт» (www.aerosvit.com), «Міжнародні авіалінії України» (www.ukraine-international.com) і вантажної авіакомпанії «Авіалінії Антонова» (www.antonovaircargo.com).

Після авіакомпаній по популярності посилань йдуть кілька сайтів для бронювання квитків, готелів й екскурсійних програм. Серед них часто зустрічаються e-bilet.com.ua, www.uts.com.ua, www.ukraine-hotel.com, www.getout.lviv.ua.

Авіакомпанії розробляють свої сайти за стандартною схемою, що на перший погляд досить проста. Однак варто тільки розібратися, і можна виявити масу нюансів, як технічних, так і технологічних. З технічної сторони оформлення й забезпечення ефективного функціонування сайту загальноприйнятним є максимальна зручність посилань, спеціалізованих по роду їх інформаційних і сервісних функцій. Технологічний «стандарт» передбачає доступ до всіх найбільш затребуваних електронних послуг, до яких, у першу чергу, варто віднести розширення замовлень на перевезення, резервування пасажирських квитків, вибір маршруту проходження, оформлення перевізних документів, здійснення взаєморозрахунків. Саме дані показники, насамперед існують користувачем.

При розгляді особливостей насичення сайтів світових авіакомпаній (сайт <http://www.martinair.com> нідерландської авіакомпанії Martinair,

<http://www.aircanda.ca> канадської авіакомпанії Air Canada, сайт <http://www.aa.com/cargo> авіакомпанії Austrian Airlines Group, сайт <http://www.baworldeargo.com> British Airways World Cargo) бачимо, що основний принцип електронного обслуговування - встановлення максимально тісного взаємозв'язку з користувачем, адже саме він згодом повинен стати клієнтом, і бажано, постійним.

Поява Інтернет вивела бізнесу на цілком новий рубіж, удалося сполучити дві економічні тенденції - систему індивідуальних замовлень і стратегію масового, потокового виробництва. Крім цього, мережу можна також використовувати для проведення вражаючої рекламної компанії. Адаптація до нових вимог світового авіаційного співтовариства - це об'єктивна необхідність, яка додатково підкріплюється існуючими інформаційними технологіями взаємодії авіапідприємств у рамках транспортного процесу.

Очевидно, що українським авіакомпаніям необхідно враховувати досвід закордонних авіакомпаній і світові тенденції інформатизації, приділяти велику увагу якнайшвидшому впровадженню електронних комунікацій й інформаційних технологій на всіх етапах роботи, щоб ефективно функціонувати й розвиватися в умовах високої конкурентної боротьби.

Необхідність і доцільність використання системи забезпечення інформаційної взаємодії авіапідприємств із суб'єктами зовнішнього середовища на базі Інтернет визначається наступними факторами: тільки електронний обмін даними між аеропортами, аеропортами й авіакомпаніями, аеропортами й клієнтами (партнерами) дозволяє в умовах зростаючої інтенсивності польотів забезпечувати нормальний і технологічно безперервний ритм функціонування підприємств повітряного транспорту; забезпечення високої якості інформаційних послуг клієнтам і пасажирам можливо тільки на основі використання новітніх інформаційних технологій, у тому числі Інтернет; необхідністю постійного зниження трансакційних витрат на організацію й координацію взаємодії аеропортів й авіакомпаній з підприємствами повітряного транспорту, органами державного управління, митними структурами й службами безпеки.

Механізм інформаційної електронної взаємодії авіакомпанії із суб'єктами зовнішнього середовища на основі web-сайтів дозволяє врахувати зміну параметрів зовнішнього середовища, поточний стан ресурсів авіакомпанії й виробити оптимальне управлінське рішення. Створення середовища електронної взаємодії сприяє розширенню можливостей авіакомпаній й аеропортів встановлювати довгострокові стосунки з пасажирами, клієнтами, з іншими аеропортами, іншими авіакомпаніями, та значною зменшенню фінансових ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. С.А.Струков. Реальності електронного бізнесу. // Журнал Корпоративные системы, №4, 2001г., с.31-34
2. Lufthansa. Пресс-кит. 29.10.2001.
3. Олег Шевчук. «Електронна Україна» - на пути формализации. // Газета Зеркало недели, №13, 2003г.
4. Скобелев П.О. Опыт управления компанией, имеющей электронную инфраструктуру в сети Интернет // Труды 1-ой Международной конференции «Проблемы управления и моделирования в сложных системах», Самара, 15-17 июня 1999г., с.392-397.
5. Скобелев П.О. Виртуальные миры и интеллектуальные агенты для моделирования деятельности компаний. // Труды 6-ой Национальной конференции ИИ-1998, 5-7 ноября 1998, Пуццино - том 2, с. 714-719.